

ЗАКони України

Конституція України

Закон України “Про освіту”

Закон України “Про повну загальну середню освіту”

Закон України «Про охорону дитинства»

Закон України «Про ратифікацію Конвенції про права осіб з інвалідністю і Факультативного протоколу до неї»

Закон України “Про основні соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”

Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»

Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»

МІЖНАРОДНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Загальна Декларація прав людини (ООН, 1948) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

Конвенція про боротьбу з дискримінацією (ЮНЕСКО, 1960) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174#Text

Конвенція про права осіб з інвалідністю (Конвенція про права інвалідів) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

Конвенція про права дитини (ООН, 1989) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Лист Міністерства освіти та науки України від 31 серпня 2023 р. №1/130984-23 «Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2023- 2024 н. р. »

Указ Президента України №195/2020 від 25.05.2020 Про «Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі»

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року»

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами» (ЗМІНИ до Положення про Інтегративно-ресурсний центр)

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 р. № 1321 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти»

Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти»

Постанова Кабінету Міністрів України від 28 липня 2021 р. № 769 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. №530»»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»

Наказ Міністерства освіти і науки України України 11.06.2021 № 656 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти з інклюзивним навчанням та фахівців інклюзивно-ресурсних центрів»

Наказ Міністерства освіти і науки України України 13.07.2021 № 813 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Наказ Міністерством освіти і науки від 12.01.2016 № 8 Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти

Наказ Міністерства освіти і науки України від 18.10.2019 № 1310 "Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників для роботи в умовах інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти відповідно до вимог Концепції "Нова українська школа"

Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 року № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 № 1369, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 02 січня 2019 р. за № 8/32979

"Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації"

Наказ Міністерства освіти і науки України від 14 липня 2015 року № 762 "Про затвердження Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 року за № 924/27369

Лист Міністерства освіти і науки України № 1/23180-21 від 30.12.2021

"Провизначення рівня підтримки у дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту в інклюзивних групах"

Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти щодо визначення освітніх труднощів I рівня підтримки в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти
<https://drive.google.com/file/d/1QhpPCVQkFEZhUxETG-5-MqqIYDZlA8v3/view>

Методичні рекомендації для закладів загальної середньої освіти щодо визначення освітніх труднощів і рівня підтримки в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти

Методичні рекомендації для інклюзивно-ресурсних центрів щодо визначення категорій (типології) освітніх труднощів у осіб з ООП та рівнів підтримки в освітньому процесі

Лист Міністерства освіти і науки України від 30.08.2021 № 1/9-436 «Методичні рекомендації щодо навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої освіти у 2021-2022 н.р.»

Лист Міністерства освіти і науки України від 31.08.2020 № 1/9-495 щодо завдань і функцій асистента вчителя

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА

від 15 вересня 2021 р. № 957
Київ

від 15 вересня 2021 р. № 957

**Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у
зкладах загальної середньої освіти**

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

[№ 483 від 26.04.2022](#)

[№ 979 від 30.08.2022](#)}

Відповідно до [частини другої](#) статті 26 Закону України “Про повну загальну середню освіту” Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити [Порядок організації інклюзивного навчання у зкладах загальної середньої освіти](#), що додається.

2. Установити, що під час організації інклюзивного навчання у зкладах загальної середньої освіти висновки інклюзивно-ресурсних центрів, видані до набрання чинності цієї постановою, є чинними до закінчення строку їх дії або до видачі нового висновку інклюзивно-ресурсним центром в установленому порядку.

3. Визнати такими, що втратили чинність:

[постанову Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 р. № 872](#) “Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних зкладах” (Офіційний вісник України, 2011 р., № 62, ст. 2475);

[постанову Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 588](#) “Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних зкладах” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 67, ст. 2004).

4. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2022 року.

Прем'єр-міністр
України

Д.ШМИГАЛЬ

	ЗАТВЕРДЖЕНО постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957
--	---

ПОРЯДОК

організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти

1. Цей Порядок визначає організаційні засади інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами за інституційною (очною (денною) формою здобуття освіти у закладах загальної середньої освіти (далі - заклади освіти).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можливе застосування дистанційно-очної (змішаної) форми здобуття освіти.

{Пункт 1 доповнено новим абзацом згідно з Постановою КМ [№ 483 від 26.04.2022](#)}

Дія цього Порядку не поширюється на спеціальні класи закладів загальної середньої освіти, спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри, крім інклюзивних класів зазначених закладів освіти, створених на період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду).

{Абзац третій пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 979 від 30.08.2022](#)}

2. Терміни, що вживаються у цьому Порядку, мають таке значення:

адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі - адаптація) - зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами (далі - учні) без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

медіатека - бібліотека цифрових носіїв інформації або комп'ютерного та мультимедійного обладнання, підключеного до Інтернету, що використовується під час освітнього процесу;

модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) (далі - модифікація) - зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів із зміною загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання;

оцінка потреби учня в наданні підтримки (далі - оцінка) - процес визначення потреби учня в наданні йому підтримки в освітньому процесі та її рівня;

рівні підтримки - обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їх особливих освітніх потреб, що надається в закладі освіти;

ресурсна кімната - спеціально облаштована кімната (частина кімнати), що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку учнів з особливими освітніми потребами, гармонізації їх психоемоційного стану та психологічного розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять).

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України [“Про освіту”](#), [“Про повну загальну середню освіту”](#).

3. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють для учнів умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом:

належного фінансового, кадрового, матеріально-технічного, методичного забезпечення закладів освіти;

підвезення учнів до закладів освіти і у зворотному напрямку;

забезпечення доступності території закладів освіти, будівель, споруд та приміщень для учнів, забезпечення універсального дизайну закладів освіти. У разі коли наявні будівлі, споруди та приміщення закладів освіти неможливо повністю привести у відповідність з потребами учнів, здійснюється їх розумне пристосування, що враховує індивідуальні потреби та можливості таких учнів, зазначені в їх індивідуальній програмі розвитку;

забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітню програму, відповідно до [Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1289 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 2, ст. 85);

облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки;

залучення фахівців (із числа працівників закладу освіти та/або додатково залучених фахівців) для надання корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних послуг (допомоги) відповідно до потреб учнів;

забезпечення доступу учнів до Інтернету, а також за потреби до термінального та спеціального допоміжного обладнання.

4. Зарахування учнів до закладу освіти здійснюється згідно з [Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти](#), затвердженим МОН.

5. Керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків (інших законних представників) учня та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надається інклюзивно-ресурсним центром (далі - висновок), утворює інклюзивний клас та організовує інклюзивне навчання з урахуванням рівня підтримки, рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) для організації інклюзивного навчання учнів з особливими освітніми потребами (зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) внаслідок збройної агресії Російської Федерації) до закладу освіти подаються копії документа, що посвідчує особу (в разі наявності) та висновку.

{Пункт 5 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

6. За наявності в закладі освіти кількох класів із здобувачами освіти одного року навчання учні розподіляються пропорційно між такими класами з урахуванням рівнів підтримки, визначених згідно з додатком 1, а саме:

не більше одного учня, який потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;

не більше двох учнів, які потребують третього рівня підтримки;

не більше трьох учнів, які потребують другого рівня підтримки.

Учні, які потребують першого рівня підтримки, розподіляються між класами без урахування кількості таких осіб.

До з'єднаного класу (класу-комплекту) учні зараховуються без урахування кількості таких осіб.

За умови наявності в населеному пункті одного закладу освіти учні розподіляються між класами такого закладу освіти без урахування кількості таких осіб.

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) гранична кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах, визначена цим Порядком, не застосовується. Заклад освіти не може відмовити в організації інклюзивного навчання учня з особливими освітніми потребами та створенні інклюзивного класу.

{Пункт 6 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

7. Для учнів, які потребують підтримки в освітньому процесі, керівник закладу освіти формує команду психолого-педагогічного супроводу (далі - команда) та забезпечує її роботу в закладі освіти. До складу команди залучаються фахівці інклюзивно-ресурсного центру, які брали участь у проведенні комплексної оцінки. У період воєнного стану, надзвичайної ситуації

або надзвичайного стану (особливого періоду) засідання команди можуть проходити в режимі он-лайн та/або у змішаному очно-дистанційному форматі.

{Пункт 7 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022}

8. Для учнів, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, за рішенням закладу освіти надається підтримка першого рівня.

Рішення закладу освіти про надання підтримки першого рівня приймається на основі рішення команди, яка проводила оцінку та визначила потребу у наданні підтримки першого рівня, що відображається у протоколі її засідання за формою, визначеною [додатком 2](#), або висновку інклюзивно-ресурсного центру.

Команда проводить оцінку на основі відповідної письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня, що складається у довільній формі.

Припинення надання підтримки першого рівня здійснюється за рішенням команди та/або письмовою заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня.

9. Для інших учнів рівень підтримки забезпечується відповідно до висновку інклюзивно-ресурсного центру.

У разі відсутності у висновку інклюзивно-ресурсного центру інформації про рівень підтримки учня рівень підтримки визначається командою за участю представника інклюзивно-ресурсного центру, що видав такий висновок, та з урахуванням складності порушень учня.

10. Для організації інклюзивного навчання учня команда протягом двох тижнів з початку навчання складає його індивідуальну програму розвитку за формою, визначеною [додатком 3](#).

Індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди, одним з батьків (іншим законним представником) учня та затверджується керівником закладу освіти.

Індивідуальна програма розвитку переглядається не рідше ніж двічі на рік та повинна враховуватися педагогічними працівниками під час освітнього процесу в інклюзивному класі.

Індивідуальна програма розвитку зберігається в особовій справі учня три роки. Батьки (інші законні представники) учня можуть отримати копію індивідуальної програми розвитку на вимогу.

У разі відрахування, переведення учня до іншого закладу освіти копія індивідуальної програми розвитку подається батьками (іншими законними представниками) учня до закладу освіти, де він продовжує здобуття освіти.

11. Учням відповідно до рівня підтримки та індивідуальної програми розвитку надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомога) у вигляді занять.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися в індивідуальній чи груповій формі.

Кількість осіб під час групових занять становить від двох до восьми з урахуванням індивідуальних особливостей учнів (однорідності порушень розвитку, віку тощо).

Проведення занять в індивідуальній формі здійснюється відповідно до індивідуальної програми розвитку особи.

Керівник закладу освіти або уповноважена ним особа складає та затверджує розклад проведення (надання) психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять (послуг).

Розклад занять узгоджується з розкладом навчальних занять класу, в якому навчається учень, складається з дотриманням педагогічних вимог та вимог санітарного законодавства з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, затверджується керівником закладу освіти і не може призводити до перевантаження учнів.

12. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можуть проводитися у ресурсній кімнаті, медіатеці закладу освіти.

Для учнів, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюється окрема зона, яка використовується незалежно від розкладу занять.

Ресурсна кімната може використовуватися усіма учнями закладу освіти.

Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті та медіатеці винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить (надає) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги).

13. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями із числа педагогічних працівників закладу освіти, педагогічними працівниками вчителями-дефектологами (вчителем-логопедом, сурдопедагогом, тифлопедагогом, олігофренопедагогом), які введені до штату закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти та/або додатково залученими фахівцями, з якими заклад освіти або відповідний орган управління у сфері освіти укладають цивільно-правові договори. Умови оплати праці за проведення (надання) психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) та перелік фахівців, які можуть їх проводити (надавати) у закладах освіти, визначено [Порядком та умовами надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами,](#)

затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 р. № 88 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 19, ст. 531).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття для учнів з особливими освітніми потребами (за умови дотримання безпеки учасників освітнього процесу) можуть проводитися фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, зокрема з числа тих, що вимушені були змінити своє місце проживання (перебування) та/або місце роботи внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

{Пункт 13 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ [№ 483 від 26.04.2022](#)}

{Пункт 13 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 483 від 26.04.2022](#)}

14. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25, а групових - від 35 до 40 хвилин.

15. Для учнів може складатися індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план повинен містити, зокрема, інформацію про назву закладу освіти, прізвище та власне ім'я учня; клас, в якому він навчається; цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану; загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу); інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

Форма індивідуального навчального плану визначається закладом освіти.

Індивідуальний навчальний план складається командою за участю педагогічних працівників, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси), у взаємодії з учнями та/або їх батьками (іншими законними представниками), схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується одним з батьків (іншим законним представником) учня.

16. Інклюзивне навчання учнів, у тому числі згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

17. Організацію інклюзивного навчання учнів забезпечує асистент вчителя, посадові обов'язки якого визначаються його посадовою інструкцією, що затверджується керівником закладу освіти відповідно до вимог законодавства.

В освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів забезпечуються асистентом учня. Асистентом учня може бути один з батьків (інший законний представник), особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Умови допуску асистента учня до освітнього процесу для виконання його функцій та вимоги до нього визначаються МОН.

18. Для дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних або мають порушення зору, слуху, у закладі освіти можуть надаватися інші соціальні послуги із переліку базових соціальних послуг відповідно до [Закону України](#) “Про соціальні послуги” та згідно з державними стандартами надання відповідних послуг, затвердженими Мінсоцполітики, в тому числі послуги фізичного супроводу осіб та переклад жестовою мовою. Керівник закладу освіти створює умови для надання таких послуг у закладі освіти на підставі письмової заяви одного з батьків (іншого законного представника) учня не пізніше ніж за два робочих дні після подання такої заяви.

19. Тривалість здобуття освіти учнями може бути продовжена на рівнях початкової та базової середньої освіти відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2003 р. [№ 585](#) “Про встановлення тривалості здобуття повної загальної середньої освіти особами з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти” (Офіційний вісник України, 2003 р., № 17, ст. 776; 2019 р., № 69, ст. 2404; 2020 р., № 87, ст. 2801).

20. Для учнів, які навчаються в різних інклюзивних класах одного або різних років навчання, для проведення занять, вивчення навчальних предметів, курсів, інтегрованих курсів, у тому числі вибіркових, можуть формуватися та функціонувати інклюзивні міжкласні групи.

Під час формування таких груп враховуються індивідуальні програми розвитку. Кількість учнів в інклюзивній міжкласній групі повинна становити не більше дванадцяти. На період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можуть формуватися тимчасові інклюзивні міжкласні групи.

{Абзац другий пункту 20 в редакції Постанови КМ [№ 483 від 26.04.2022](#)}

Учні за заявою одного з батьків (іншого законного представника) зараховуються до групи подовженого дня. Утворення та організація діяльності груп подовженого дня у державних та комунальних закладах загальної середньої освіти здійснюється відповідно до [порядку](#), затвердженого МОН.

21. Оцінювання результатів навчання учнів у закладах освіти здійснюється за системою та загальними критеріями оцінювання, затвердженими МОН, та з урахуванням індивідуального навчального плану (за наявності).

Після завершення навчання учні отримують документи про освіту державного зразка відповідно до [зразків документів про загальну середню освіту](#), затверджених МОН.

22. Заклади освіти організують інклюзивне навчання учнів за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, інших джерел, не заборонених законодавством.

	Додаток 1 до Порядку
--	-------------------------

РІВНІ

підтримки в освітньому процесі у закладах загальної середньої освіти

Рівні надання підтримки	Критерії визначення	Умови забезпечення підтримки	Фінансове забезпечення	Механізм отримання підтримки в освітньому процесі	Індивідуальна освітня траєкторія, механізм її реалізації	Забезпечення допоміжними засобами для навчання	Облаштування освітнього середовища	Проведення поточного, семестрового та річного оцінювання та/або державної підсумкової атестації
-------------------------	---------------------	------------------------------	------------------------	---	--	--	------------------------------------	---

Перший рівень

(надається на підставі проведення оцінки з потреби особливими підтримками освітнім закладом та протоколу проведення оцінки учня в організації інклюзивного навчання в закладі загальної середньої освіти) прояв наявності бар'єрів (поодиножних або групових), відповідно до яких необхідно надати підтримку

створюється додатково до загальної структури навчання, яка передбачає надання підтримки учням, які мають труднощі в навчанні

без додатково фінансування

підтримка в освітньому процесі ініціюється та надається силами та ресурсами закладу освіти заявою одного з батьків (іншого законного представника) учня: керівника закладу освіти утворює команду психолого-педагогічно

впередбачає: розроблення та виконання індивідуальної програми розвитку; підбір матеріалів, форм роботи з під час організації освітнього процесу; проведення консультацій з учасників освітнього процесу із можливим залученням інших фахівців;

використання загальних матеріалів альбому закладу загальної освіти підручників, обладнання не здійснюється

забезпечується загальними критеріями оцінювання на основі загальних підходів оцінювання з урахуванням можливості їх адаптації та з урахуванням особливих освітніх потреб учня

чні) кількох сфер процесі;
розвитку), що -
перешкоджаю проведення
ть успішному регулярних
функціонуван нарад-
ню консультаці
(навчанню/зає й
модії/ ігровій педагогічни
діяльності/ х
мобільності) в працівників
закладі освіти закладу
освіти;
потреба у-
створенні оцінювання
незначних вибраних
приспосувань методів;
освітнього - надання
середовища консультації
вної
оцінювання допомоги
досягнень корекційни
м
педагогом,
вчителем-
логопедом,
практичним
психологом
;
- надання
логопедичн
их послуг в
логопедичн
их пунктах
системи
освіти
відповідно
до
визначених
потреб учня

го - посилену
супроводу; увагу з боку
команда психолога
психолого- закладу
педагогічно освіти до
го учня;
супроводу - створення
проводить команди
оцінку психолого-
розвитку педагогічног
учня та о супроводу;
визначає - не
потребу унадаються
наданні додаткові
підтримки корекційно-
першого розвиткові
рівня або та
рекомендує психолого-
звернутися педагогічні
для послуги
проведення (заняття)
комплексно заняття
ї проводяться
психолого- за розкладом
педагогічно класу
ї оцінки
розвитку
особи до
інклюзивно
-
ресурсного
центру;
на підставі
рішення
команди
психолого-
педагогічно
го
супроводу
щодо
надання
підтримки
першого
рівня,
складається
індивідуаль
на
програма
розвитку

Други

й

рівень

(надає наявність створюється фінансува підтримка необхідно використа забезпе на основі
ться бар'єрів я ння освітньому розробити тання чується загальних
учням (відповідно до інклюзивни визначає процесі виконати загальних універс критеріїв
, які різних сфер й клас ься надається індивідуальн підручні альний оцінювання
мають розвитку), що підтримка відповідно на підставі у програму в для дизайн, з

ь перешкоджаю надається задо потребзаяви розвитку та навчання, у разі можливості
 трудн ть успішномуумови учня для одного з індивідуальн адаптація неможл ю адаптації
 ощі Пфункціонуван наявності проведенн батьків ий загальних ивості умов
 ступе ню висновку я (іншого навчальний матеріалів його проведення
 ня (навчанню/ інклюзивно (надання) законного план (зата забезпе оцінювання
 прояв взаємодії/ігро -ресурсного корекційн представни наявності) підручнік чення - з
 у вій діяльності/центру проо- ка) учня та учня в, зокремарозумн урахування
 (труд мобільності) в комплексну розвитков висновку передбачает надрукова е м
 нощі закладі освіти психолого- их та про бся: них пристос особливих
 легко потреба у: педагогічну психолого комплексну- адаптація шрифтом ування, освітніх
 го - здійсненні оцінку - психолого- змісту Брайля або облашт потреб
 ступе комплексної розвитку педагогічн педагогічну навчання; збільшени ування учня
 ня психолого- особи их занять оцінку - методичнам ресурсн під час
 прояв педагогічної передбачает (послуг), розвитку підтримка шрифтом ої проведення
 у) оцінки бся: оплати особи, педагогічних відповідно кімнати оцінювання
 розвитку - послуг наданого і працівників до потреб враховують
 особи в проведення асистента нклюдивно- закладу учня ся
 інклюзивно- консультаці вчителя та ресурсним освіти забезпечен адаптація
 ресурсному й учасників закупівлі центром - ня учня процедури
 центрі; освітнього допоміжн консультації допоміжни за часом та
 - створенні процесу з их засобів учасників ми змістом
 пристосувань фахівцями для освітнього засобами (наприклад
 освітнього інклюзивно навчання процесу здля :
 середовища -ресурсного фахівцями навчання збільшення
 (індивідуальн центру; забезпечу ої програми- ються ресурсного до виконання
 розвитку, розробленн доплати центру, визначени завдань);
 навчального я відповідно зокрема х потреб зміна
 плану учня, індивідуаль до [Закону](#) педагогічни закупівля методів
 дизайну ної [України](#) “ ми обладнанн тестування
 приміщень програми Про повну працівникам я на 10 (формуван
 тощо розвитку, загальну и закладів відсотків ня завдань
 відповідно до індивідуаль середню спеціальної загальної в
 потреб); ного освіту” освіти; суми аудіоформа
 - допоміжних навчального та постан ті,
 засобах для плану учня ови увага з боку підтримки збільшеним
 навчання, (відповідно Кабінету психолога шрифтом,
 додатковій до Міністрів закладу шрифтом
 підтримці; потреби); України освіти; Брайля
 - присутності - від 25 - створення тощо)
 асистента проведення серпня команди
 вчителя (надання) 2004 р. № психолого-
 корекційно- [1096](#) “Про педагогічног
 розвитку встановле о супроводу
 х тання надається до
 психолого- розміру двох
 педагогічни доплати за корекційно-
 х занять окремі розвиткових
 (послуг) види та
 надається педагогічн психолого-
 можливість ої педагогічних
 забезпеченн діяльності занять на
 я: ” тиждень
 - (Офіційни заняття за
 допоміжни й вісник розкладом
 ми України, класу та
 засобами 2004 р., № додаткові
 для 34, ст. корекційно-
 навчання; 2263) розвиткові

- іншою підтримкою відповідно до потреб і можливостей (соціальних послуг тощо);	та психолого-педагогічні заняття (за окремим розкладом) призначається асистент вчителя
- асистентом вчителя відповідно до потреб	

Третій рівень

(надає наявність створюється фінансується підтримка необхідно адаптація забезпе на основі ться бар'єрів я ння освітньому розробити та підручнік чується загальних учням (відповідно до інклюзивни визначає процесі виконати в для універс критеріїв , які різних сфер й клас ься надається індивідуальн закладів альний оцінювання маю розвитку), що підтримка відповідно на підставі програму загальної дизайн, з ь перешкоджаю надається за до потреб заяви розвитку та середньої у разі урахування трудн ть успішному умови учня для одного з індивідуальн освіти та неможл м ощі функціонуван наявності проведенн батьків ий навчальни ивості індивідуаль III ню висновку я (інших навчальний х його ного ступе (навчання/вза інклюзивно (надання) законних план (за матеріалів забезпе навчальног ня ємодії/ ігровій-ресурсного корекційн представни наявності) (у тому чення - о плану (за прояв діяльності/ центру про о- ків) учня та учня числі розумн наявності) у мобільності) в комплексну розвитков висновку передбачає надрукова е та (труд закладі освіти психолого- их та про ься: них пристос можливості нощі потреба у: педагогічну психолого комплексну- адаптація шрифтом ування, адаптації помір - здійсненні оцінку - психолого- змісту Брайля або облашт умов ного комплексної розвитку педагогічн педагогічну навчання; збільшени ування проведення ступе психолого- особи их занять оцінку - методичнам ресурсн процедури ня педагогічної передбачає (послуг), розвитку підтримка шрифтом); ої оцінювання прояв оцінки ься: оплати особи, педагогічних додаткові кімнати з у) розвитку - послуг наданого і працівників матеріали урахування особи в консультації асистента нклюзивно- закладу для м інклюзивно- ї учасників вчителя, ресурсним освіти опануванн особливих ресурсному освітнього закупівлі центром - я освітньої освітніх центрі; процесу з допоміжн заклад консультатії програми; потреб фахівцями их засобів освіти за учасників спеціальне учня; інклюзивно для рішенням освітнього обладнанн під час -ресурсного навчання команди процесу зя, проведення психолого- фахівцями допоміжні оцінювання педагогічно інклюзивно- засоби для враховують го ресурсного навчання ся супроводу центру, відповідно адаптація із зокрема до процедури залученням педагогічни визначени оцінювання до неїми х потреб за часом та змістом представни працівникам ка и закладів (наприклад спеціальної : збільшення освіти; часу на виконання завдань);

- створенні - забезпечу інклюзивно - посилена закупівля пристосувань розробленн ються - увага з боку обладнанн освітнього я доплати ресурсного психолога я на 20 середовища індивідуаль відповідно центру за закладу відсотків (індивідуальн ної до [Закону](#) погодженн освіти; загальної ої програми програми [України](#) “ я з- створення суми розвитку, розвитку та Про повну батьками команди фінансової індивідуально індивідуаль загальну (іншими психолого- підтримки го ного середню законними педагогічног навчального навчального освіти” представни о супроводу; плану учня, плану учня; та постановками) учня- проведення адаптації - ови може відповідно змісту проведення Кабінету змінювати до потреб навчання, (надання) Міністрів рівень учня занять з дизайну корекційно- України підтримки розвитку приміщень розвиткови від 25 в межах слухового та тощо); х та серпня одного зорового - допоміжних психолого- 2004 р. № суміжного сприймання, засобах для педагогічни [1096](#) “Про рівня альтернатив навчання; х занять встановле підтримки зної - додатковій (послуг); ння урахування комунікації, підтримці; - адаптація розміру м кращих соціально- - присутності змісту доплати за інтересів побутового асистента навчання; окремі учня орієнтуванн вчителя - види я тощо; можлива забезпеченн педагогічн - залучення потреба в я учня ої ерготерапевт присутності іншою діяльності а, психолога асистента додатковою ” (поведінково учня підтримкою (Офіційни го відповідно й вісник терапевта) до потреб і України, тощо можливоє 2004 р., № відповідно й 34, ст. до визначеної (соціальних 2263) потреби; послуг - супроводу особи з використанн порушення я порушення м зору, спеціальних порушення м опорно- технологій рухового апарату та прийомів послуги під час занять, у перекладача тому числі жестової застосування жестової мови, мови, шрифта Брайля, методів альтернативної комунікації, візуального розкладу тощо забезпеченн надається до

зміна методів тестування (формуван ня завдань в аудіоформа ті, збільшеним шрифтом, шрифтом Брайля тощо)

я
асистентом
вчителя

чотирьох
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять на
тиждень
заняття за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
занять за
розкладом
класу та
додаткових
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять
(за окремим
розкладом)
відповідно
до
індивідуальн
ої програми
розвитку
призначаєть
ся асистент
вчителя
асистент
учня
призначаєть
ся
відповідно
до
визначених
потреб

Четве
ртий
рівень

(надає наявність створюєтьс фінансува підтримка в необхідно адаптація забезпе на основі
ться бар'єрів я ння освітньому розробити та підручники чується загальних
учням (відповідно до інклюзивни визначаєть процесі виконати в для універс критеріїв
, які різних сферй клас ься надаєтьс індивідуальн закладів альний оцінювання
мають розвитку), що підтримка відповідно на підставі програму загальної дизайн з
ь перешкоджаю надаєтьс за до потреб заяви розвитку середньої та у урахування
трудн ь успішному умови учня для одного з та індивідуа освіти таразі м
ощі функціонуван наявності проведенн батьків льний матеріалів неможл індивідуаль
IV ню висновку я (іншого навчальний (у тому ивості ного
ступе (навчання/вза інклюзивно (надання) законного план (за числі його навчальног
ня емодії/ігровій -ресурсного корекційн представни наявності) надрукова забезпе о плану (за
прояв діяльності/ центру про- ка) учня та учня них чення -наявності)
у мобільності) в комплексну розвитков висновку передбачаєть шрифтом розумн та
(труд закладі освіти психолого- их та про ься: Брайля або е можливості

нощі потреба у: педагогічну психолого комплексну - збільшени пристос адаптації/
тяжко - здійсненні оцінку - психолого- модифікація м ування, модифікаці
го комплексної розвитку педагогічну педагогічну або шрифтом), облашт і умов
ступе психолого- особи их занять оцінку адаптація використа ування проведення
ня педагогічної передбачає (послуг), розвитку змісту ння ресурсн процедури
прояв оцінки ься: оплати особи, навчання; підручнік ої оцінювання
у) розвитку - послуг наданого - можлива в для учнів кімнати з
особи в консультаці асистента інклюзивно зміна з , урахування
інклюзивно- і учасників вчителя, -ресурсним результатів особливим облашт м
ресурсному освітнього закупівлі центром навчання; и ування особливих
центрі; процесу з допоміжн заклад - проведення освітніми місця освітніх
- створенні фахівцями их засобів освіти за відповідно потребами навчан потреб
пристосувань інклюзивно для рішенням до потребі ня, учня
освітнього -ресурсного навчання, команди учня занять з матеріалів закупів здійснення
середовища центру; фінансува психолого- жестової додаткові ля адаптації
(індивідуальн - ння педагогічно мови та навчальні індивід процедури
ої програми розробленн базових го розвитку матеріали уальні оцінювання
розвитку, я соціальни супроводу слухового для х за часом та
індивідуально індивідуаль х послуг із сприймання, опануванн засобів змістом
го ної залученням просторовог я освітньої навчан відповідно
навчального програми фінансува до неї о програми, ня до потреб
плану учня, розвитку тання представни орієнтуванн в тому відпові учня, що
адаптації або індивідуаль засновник ка я, числі дно до включає:
модифікацій ного ом інклюзивно тактильного ігрові потреб -
змісту навчального облаштува - сприймання, спеціальне використан
навчання, плану учня; ння ресурсного альтернатив обладнанн ня
дизайну - освітнього центру за ної я, доступних
приміщень проведення середови погодженн комунікації, допоміжні форм
тощо); (надання) ща ям з соціально- засоби дл викладу
- допоміжних корекційно- батьками побутового я інформації
засобах розвиткови забезпечу (іншими орієнтуванн навчання (шрифтом
навчання; х таються законними я тощо; відповідно Брайля,
- інших психолого- доплати за представни - можливе до письмових
додаткових педагогічни роботу в ками) учня використанн визначени чи усних
послугах та х занять інклюзивн може я х потреб завдань
пристосуванн (послуг); ому класі змінювати альтернатив закупівля тощо);
я (наявність - адаптація відповідно рівень них методів обладнанн -
ресурсної або до [Закону](#) підтримки навчання та я на 35 використан
кімнати модифікаці [України](#) “ в межах занять з відсотків ня засобів
тощо); я змісту Про повну одного самообслуго загальної альтернати
- присутності навчання; загальну суміжного вування; суми вної
асистента - середню рівня - залучення фінансової комунікації
вчителя, забезпеченн освіту” та підтримки з ерготерапевт підтримки під час
асистента я учня постанови урахування а, психолога формуванн
учня іншою Кабінету м кращих (поведінково я завдань;
додатковою Міністрів інтересів го адаптація/м
підтримкою України учня терапевта) одифікація
відповідно від 25 тощо завдань з
до потреб і серпня відповідно урахування
можливосте 2004 р. № м способу
й [1096](#) “Про визначених їх
(соціальних встановле потреб; сприйняття
послуг ння - учнем,
тощо); розміру використанн збільшення
- доплати за я часу на
забезпеченн окремі спеціальних процедуру
я види методів, оцінювання
допоміжни педагогічн технологій тощо
ми ої та прийомів тести

засобами діяльності
для ”
навчання; (Офіційни
- й вісник
забезпеченн України,
я 2004 р., №
додатковим 34, ст.
и послугами 2263)
(асистента
учня тощо)
;
-
використан
ня
спеціальних
методів,
технологій
та
прийомів,
зокрема
вивчення
жестової
мови,
використан
ня
альтернатив
них методів
комунікації;
-
можливість
забезпеченн
я
асистентом
вчителя

під час
занять, у
тому числі
застосування
жестової
мови,
шрифту
Брайля,
методів
альтернатив
ної
комунікації,
візуального
розкладу
тощо;
- методична
підтримка
педагогічних
працівників
закладу
освіти
-
консультації
учасників
освітнього
процесу з
педагогічни
ми
працівникам
и
інклюзивно-
ресурсного
центру чи
іншими
фахівцями;
-
консультації
з
педагогічни
ми
працівникам
и
спеціальних
закладів
освіти;
- посилена
увага із
сторони
психолога
закладу
освіти до
батьків
(інших
законних
представникі
в) учня,
інших
учасників
освітнього

повинні
відповідати
змісту
модифікова
ної
програми
навчальног
о предмета

процесу
надається до
шести
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять на
тиждень
заняття за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
основних
занять за
розкладом
класу,
деяких
предметів за
індивідуальн
им
розкладом
та/або
додаткових
корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять (за
окремим
розкладом)
відповідно
до
індивідуальн
ої програми
розвитку
призначаєть
ся асистент
вчителя
асистент
учня
призначаєть
ся
відповідно
до
визначених
потреб

П'яти
й
рівень

(надає наявність створюється фінансува підтримка необхідно підручник забезпе на основі
ться бар'єрів я ння надається розробити та и длячується загальних
учням (відповідно до інклюзивни визначаєт на підставі виконати учнів з універс критеріїв
, які різних сфер й клас ься заяви індивідуальн особливим альний оцінювання
мають розвитку), що підтримка відповідно одного зу програму и дизайн з

ь перешкоджаю надається задо потреб батьків розвитку та освітніми та урахування
труднть успішномуумови учня для(інших індивідуальн потребами разі м
ощі V функціонуван наявності проведенн законних ий і навчальні неможл індивідуаль
ступе ню висновку я представни навчальний матеріали ивості ного
ня (навчанню/ інклюзивно (надання) ків) план (за надаються його навчальног
прояв взаємодії/ігро -ресурсного корекційн учня та наявності) додаткові забезпе о плану (за
у вій діяльності/центру про- висновку учня ігрові тачення - наявності)
(труд мобільності) в комплексну розвитков про передбачает навчальні розумн та
нощі закладі освіти психолого- их та комплексну ься: матеріли, е можливості
найтя потреба у: педагогічну психолого психолого- - адаптація спеціальне пристос адаптації/
жчого - здійсненні оцінку - педагогічну та/або обладнанн ування модифікаці
ступе комплексної розвитку педагогічн оцінку модифікація я, облашт і умов
ня психолого- особи их занять розвитку змісту допоміжні ування проведення
прояв педагогічної передбачает (послуг), особи, навчання; засоби для ресурсн процедури
у) оцінки ься: оплати наданого - зміна навчання ої оцінювання
розвитку - послуг інклюзивно результатів відповідно кімнати з
особи в проведенні асистента -ресурсним навчання; до облашт урахування
інклюзивно- консультаці вчителя, центром - проведення визначени ування м
ресурсному й учасників закупівлі заклад відповідно х потреб місця особливих
центрі; освітнього допоміжн освіти задо потреб закупівля навчан освітніх
- створенні процесу з их засобів рішенням учня занять з обладнанн ня потреб
пристосувань фахівцями для команди жестової я на 35 закупів учня
освітнього інклюзивно навчання, психолого- мови та відсотків ля здійснення
середовища -ресурсного фінансува педагогічно розвитку загальної індивід адаптації
(індивідуальн центру; ння го слухового суми уальни процедури
ої програми- засновник супроводу сприймання, фінансової х оцінювання
розвитку, розробленн ом із просторовог підтримки засобів за часом та
індивідуально я соціальни залученням о навчан змістом
го індивідуаль х послуг, до неї орієнтуван ня відповідно
навчального ної фінансува представни я, до потреб
плану учня, програми ння ка тактильного учня, що
адаптації і розвитку та засновник інклюзивно сприймання, включає:
модифікацій індивідуаль ом - альтернатив -
змісту ного облаштува ресурсного ної використан
навчання, навчального ння центру за комунікації ня
дизайну плану; освітнього погодженн тощо; доступних
приміщень - середови ям з- можливе форм
тощо); проведення ща батьками використанн викладу
- допоміжних (надання) (іншими я інформації
засобах для корекційно- забезпечу законними альтернатив (шрифтом
навчання; розвиткови ються представни них методів Брайля,
- інших х та доплати ками) учня навчання; письмових
додаткових психолого- відповідно може - проведення чи усних
послугах та педагогічни до [Закону](#) змінювати занять з завдань
пристосуванн х занять [України](#) “ рівень самообслуго тощо);
я (наявність (послуг); Про повну підтримки вування; -
ресурсної - адаптація загальну в межах- залучення використан
кімнати змісту середню одного ерготерапевт ня засобів
тощо); навчання освіту” та суміжного а, психолога альтернати
- присутності- постанови рівня (поведінково вної
асистента забезпеченн Кабінету підтримки зго комунікації
вчителя, я учня Міністрів урахування терапевта) під час
асистента іншою України м кращих тощо формуванн
учня додатковою від 25 інтересів відповідно я завдань
підтримкою серпня учня до адаптація/м
відповідно 2004 р. № одифікація
до потреб і [1096](#) “Про потреб; завдань з
можливість встановле - урахування
й ння використанн м способу

(соціальних розміру послуг доплати за тощо); окремі види забезпечення педагогічної діяльності ” засобами (Офіційний вісник України, 2004 р., № 34, ст. 2263) асистентом вчителя;

- використання спеціальних методів, технологій та прийомів, зокрема вивчення жестової мови, використання альтернативних методів комунікації;
- забезпечення додатковими послугами (асистента учня тощо)

я спеціальних методів, технологій та прийомів під час занять, у тому числі застосування жестової мови, шрифту Брайля, методів альтернативної комунікації, візуального розкладу тощо;

- методична підтримка педагогічних працівників закладу освіти
- консультації учасників освітнього процесу з фахівцями інклюзивно-ресурсного центру;
- консультації з педагогічними працівниками спеціальних закладів освіти;
- посилена увага з боку психолога до батьків (інших законних представників) учня, інших учасників освітнього процесу надається до восьми

їх сприйняття учнем, збільшення часу на процедуру оцінювання тощо тести повинні відповідати змісту модифікованої програми навчального предмета

корекційно-
розвиткових
та
психолого-
педагогічних
занять на
тиждень
навчання за
адаптованим
розкладом,
що
передбачає
відвідування
закладу
освіти
відповідно
до
індивідуальн
ої програми
розвитку з
обов'язкови
м
періодичним
включенням
учня в
освітній
процес,
відвідування
учнем
заходів із
позашкільно
ї діяльності з
метою
соціалізації
призначаєть
ся асистент
вчителя та
асистент
учня

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ [№ 483 від 26.04.2022](#), [№ 979 від 30.08.2022](#)}